

TAVALLY MARIENBADBAN

(RÉSZLET EGY FILMREGÉNYBŐL)

Alain Robbe-Grillet

Lassú átmenet: a kép elsötétedik, majd ismét kivilágosodva, új beállítást mutat. A szálloda folyosója; zárt szobaajtók, az ajtókon számok.

Ez a beállítás nem merev; a felvevőgép egy közfal felé tart, majd, hogy útját folytathassa, fordul egyet; ismét közfalba ütközik, fordul egyet stb.

A felvevőgép lassan, hosszadalmasan, zezugos vonalban halad, amely különféle akadályokkal: oszlopokkal, oszlopcsarnokokkal, benyílókkal, csigalépcsőkkel, keresztfolyosókkal van tele. A labirintus képzetét még inkább fokozzák a hatalmas tükrök, amelyek bonyolult járatok újabb meg újabb látászögeit tárják fel.

Időnként rendszerint mozdulatlan alakokkal találkozunk; a szálloda alkalmazottainak csoportjaival, vagy beszélgető vendégekkel, akik jelentéktelennek, egyszersmind különösnek látszanak (különösnek talán azért, mert szavaikat nem értjük). A csoportokban gyakran látjuk F-et, néha A-t, de a felvevőgép őket sem méltatja figyelmére. X-szel sohasem találkozunk.

Megtörténhet, hogy egy pontot többször keresztezünk, hogy ugyanazokat a figurákat több helyen észrevesszük, hogy különböző utakon igyekszünk kifelé stb.

A felvevőgép útja alatt X képen kívüli hangját a beállítások változásától függetlenül halljuk.

X hangja: ... és a csend. Ebben a szállodában soha senkitől sem hallottam hangos szót — senkitől ... A beszélgetések üresek, mintha a mondatok mit sem jelentenének, mintha semmit sem akarnának jelenteni. És a megkezdett mondatok hirtelen megszakadnak, jéggé fagnak ... de csak hogy tüstént, kétségtelenül ugyanott vagy másként folytatódjanak. Mindez érdektelen volt. Mindig ugyanazok a beszélgetések tértek vissza, ugyanazok a hangok hallgattak. A kiszolgálás néma volt. A társasjátékok, természetesen, csendesek. Ezen az üdülőhelyen senki sem foglalkozott üzleti ügyekkel, senki sem mesterkedett, senki sem érintett olyan témát, amely a szenvedélyeket feléleszthette volna. Mindenütt feliratok voltak: hallgasson, hallgasson.

A szövegbe szöve szavakat, szótöredékeket vagy mondatrészeket halunk (véletlen, akárhonnán származó töredékeket), de ezek nem hirtelen

halnak el: a semmiből kiinduló hang rendkívül gyorsan felerősödik, eléri a normális magasságot, majd azonnal elhalkul (mindez egy vagy két másodperc alatt). Mint eddig, most is különféle zörejeket hallunk: csengőket, ajtók nyílását stb. A beszélgetések zaját rendszerint olyankor halljuk, amikor a felvevőgép egy csoport közelében halad el, de az ellenkezője is megtörténhet. A vendégeket néha üvegfal választja el tőlünk, ezért semmit sem hallunk.

A felvevőgép végül egy csoporthoz érkezik, amelyben **X**-szel találkozunk. A csoport először a távolban tűnik fel, és addig közeledünk, amíg a felvevőgép fölébük nem kerül; ekkor megáll és a beállítást megtartja mindaddig, amíg a csoport szét nem oszlik.

Négy vagy öt álló alak. **X** oldalt áll, kissé visszahúzódva, bár ő is a csoport közepe felé tekint. Nem vesz részt a beszélgetésben; megelégszik azzal, hogy végighallgassa.

A hangok a felvevőgép közeledésével a semmiből erősödnek fel; de ez a hangosodás valószínűtlenül gyors, az átlagos hangerősséget jóval a felvevőgép megérkezése előtt érzékeljük.

I. személy: *Igen, azt hiszem, én is emlékszem...*

II. személy: *A saját szemével látta?*

III. személy: *Nem, egy barátom mesélte...*

IV. személy: *...mesélte...*

A három utolsó mondat, amelyet előzőleg már hallottunk, szó szerint megismétlődik (ugyanaz a hangfelvétel):

I. személy: *Ezt igazán könnyű ellenőrizni. Bármely napilap évfolyamában megtalálhatja az időjárásjelentést.*

IV. személy: *Nézzük meg a könyvtárban!*

A csoport szétoszlik. A negyedik, bal oldalon álló személy balra megy, egy másik követi, hárman a háttérbe távoznak. **X** egyedül marad a jobb oldalon; utánuk néz, majd önkéntelenül jobbra fordul.

A felvevőgép jobbra tart és **X**-et követi, aki hirtelen kilencven fokos szögben megfordulva szemben találja magát **A**-val. **A** nyilvánvalóan nem vette észre őt (háttal állt). Megmerevedik és udvarias meghajlással köszönti. **A**, amint észreveszi, ösztönösen hátrál, de erőt vesz magán, és egy fél lépés után megáll; **X**-nek, aki egy pillanatra szó nélkül nézi, fejbólintással válaszol. **X** arcvonásai megnyihülnek, könnyed mosollyal beszélni kezd:

X: *Tudja-e, mit hallottam? Tavaly, ebben az időben, olyan hideg volt, hogy a medencében megfagyott a víz.*

A nem válaszol **X**-nek, de farkasszemet néz vele. Háromnegyedrész a háta mögé kerültünk. **X** majdnem szemben áll velünk, mosolyog. Nyugodt hangját a képen kívül halljuk.

X hangja: *De ez bizonyára tévedés.*

Ezek után: **A** és **X** a parkban. Az asszony háttal áll, a férfi szemben, farkasszemet néznek. Ugyanazon a helyen és ugyanabban a helyzetben vannak, mint a csoportos beállításban, amely lezárta **A** haladását a hosszúság sétányon. **X** egy kö-mellvédnek veti a hátát; **A**, közelképben, mintegy három méterrel tovább; a csoport többi tagjai eltűntek.

A némileg megváltozott hangját halljuk. Őt látjuk a képen, de mivel háttal fordít, gyanút fogunk: hangja a szalonbeli **A** hangja is lehetne. Fakó, botladozó hang:

A: *Mit akar tőlem? ... Hiszen tudja, hogy lehetetlen...*

A arcának az utolsó előtti felvétellel azonos közelképe. De ezúttal a szálloda szalonja helyett a képzeletbeli szobát látjuk mögötte.

Valamivel hosszabb idő. Egy pillanat múltán ismét **X** beszél, de már nem egészen a szalon mosolygós modorában.

X hangja: *Egy este felmentem a szobájába.*

Új beállítás: **A** a képzeletbeli szobában — a felvevőgép az előző felvételhez képest hátrább csúszott. Most a legutolsó szobajelenet látászögében áll. **A** díszlet, néhány apróbb részlettől eltekintve nem változott: az ágy bevetve, a két zsámoly és a cipők eltűntek, az érintetlen pohár az éjjeliszekrényen áll.

A egyedül áll a szoba közepén, és réveteg tekintettel néz körül. **A** képváltozás kezdete óta **X** hangját halljuk.

X hangja: ... *egyedül volt* ...

De a mondat abbamarad, és meglehetősen hosszú csend után **A** (a látható alak) aggódó, izgatott, majdnem könyörgő hangon beszélni kezd:

A: *Hagyjon... nagyon kérem...*

A szalon képe tér vissza, úgy, amint elhagytuk, **A** és **X** ugyanúgy állnak: **X** majdnem szemben, mosolyogva, **A** háromnegyedrésztt háttal, nézi. Az előző beállítás mondatát fejezi be, de határozottabb hangon:

A: ... *hagyjon* ...

X bajusz alatti mosolya a lehető legbarátságosabbra nyílik, és a beszélgetés kezdetén felvett könnyed hangon mondja:

X: *Majdnem nyár volt... De igaza van. Jég... egyszerűen lehetetlen.*

Szünet után újra kezdi:

X: *Azt hiszem, itt az ideje, hogy a hangversenyre menjünk. Megengedi, hogy elkísérjem?*

A nem válaszol **X** egyetlen mondatára sem. Amikor felajánlja, hogy elkíséri, csak bólint, talán különösebb jelentőség nélkül. És elindulnak, többé-kevésbé együtt; **X** kissé lemarad, de irányítóan, **A** csak azért is kimért távolságban. Hallgatnak.

A felvevőgép követi őket. A háttérben itt-ott vendégeket látunk. Egy küszöböt átlépve a magányos, cigarettázó **F**-fel találkoznak. **A** megáll. **X** továbbhalad, majd diszkrét távolságban ő is megáll.

A és **F** a találkozás után egy ideig szótlanok, **F** az asszonyt nézi, **A** félretekint. Végül **F** szólal meg:

F: *A hangversenyre megy.*

Ez tulajdonképpen nem is kérdés. **A** fejével jelzi, hogy igen, majd **F** felé fordulva mondja:

A: *Üacsoránál találkozunk.*

És **A** továbbmegy. **X** is: természetesen, feltűnés nélkül, ismét együtt haladnak.

Most az előző folyosón haladnak, de már a vége felé, hogy ne tartson túl sokáig. **A** felvevőgép mozgása és a fényképezés az első hosszú kocsizásával azonos. Az egyedüli különbség az, hogy látjuk, amint **X** és **A** megteszik az utat; más vendég nem látható, csak elszórt, merev alkalmazottak. Ez a mozgás, akár a film elején, bonyolult menetekkel zárul. De a fény elosztása egyenletesebb; effajta helyen ilyen a megszokott világítás.

Közélről vékony, elnyújtott csengetést hallunk, olyat, amilyen a színházi előadások kezdetét jelzi.

Néhány pillanat múltán e csengetésbe elegyedik **X** képen kívüli hangja. **A** kezdetben elhangzott szöveget ismétli: *mindörökké e márvány-múltban, mint e szobrok, e kőbe vésett kert, mint az ezentúl üres szaloda, mozdulatlan alakjaival...*

De a szöveg a csengetés miatt alig hallható. És a hang nemsokára elhal, csak az állandóan egyenletes csengetés folytatódik.

A csengetés éppen abban a pillanatban marad abba, amikor **X** és **A** a hangversenyterembe lépnek. Ekkor, amíg a zenekar játszani nem kezd, teljes csend támad.

A terem ezúttal éles fényben áll (mindenesetre jobban ki van világítva), és sokal kevesebben vannak. Az összevissza elhelyezett székek legtöbbször — akár először — üres. **X** és **A** egymás közelében, de nem egymás mellett ülnek le: először **A** foglal helyet, majd **X** kissé hátrább ül le, egy üres széket hagyván kettejük között.

Amint leültek, a terem világítása kialszik, és a felvevőgép a színpad felé tart, amelyet már előzőleg is észrevettünk: a zenészek helyükön vannak, a nézők a színpad felé fordulva megmerevednek. A színpad világítása a terem lámpáinak eloltása után talán fokozódott.

Kis zenekar. Például: hosszú zongora, fuvola, üstdobok, cintányér és egy nagybőgő, vagy más, nem kevésbé dekoratív és szokatlan összeállítás. A karmester felemeli pálcáját. **X** tekintete a zenekart figyelő **A**-ra irányul. A zenekar játszani kezd.

Az előadott zenedarabot már a film kezdete óta egyes jelenetek kísérezőzenéjeként hallottuk: szaggatott, a hangjegyek és hangzatok közötti összefüggés hiányát kiemelő, szériális zene. De egyúttal szilaj, nyugtalanító, a modern zenéhez nem értő hallgatók számára dühítő és rejtélyes muzsika.

A zenekar alakzata lényegtelen. De csak a klasszikus zenében alkalmazott és lehetőleg rendkívül jellegzetes hangszerekről lehet szó: nyitott zongoráról, hárfáról, üstdobról, nagybőgőről, puzónról stb.

A felvevőgép elindul előre, és így látószögéből kihagyja **A**-t és **X**-et. De nem időzik a zenekaron, amelynek festői jellegét nem szabad megmutatnia; a kép erős cintányércsapásra változik. A zene a következő jelenetben is folytatódik.

A park; az először látott képek ismétlődnek: a felvevőgép hosszanti mozgása közben sétányok, gyepék, medencék, mellvédek, nyírott bokrok, szobrok sorozatát tárja fel.

De mindez nem üres már: itt-ott mereven, mint a szobrok (de egyenesen, testhez szorított karral, különös pózok nélkül), egyedül vagy párosával emberek állnak: lehetőleg napos időben, hogy árnyékuk feltűnő legyen. (Ha nincs napos idő, lehet-e a talajra mesterséges árnyékot festeni?)

A felvevőgép sehoh sem áll meg, egyenletesen halad előre. Egy pillanatra úgyszólván közelképben mutatja **X**-et és **A**-t. Mostanáig egy szobor takarta el őket: mintha rejtőznének, de ez alig érezhető. Nem simulnak egymáshoz: **X** kezét kinyújtva, ujjai hegyével **A** arcát simogatja, szájának vonalát tapintja. Mindkettőjük arckifejezése komoly: **X** teljesen nyugodt, **A** sincs különösebb zavarban. Azt sottogja:

A: Hagyjon... nagyon kérem...

Szavait sottogása ellenére jól halljuk, mert a zene szünetében, vagy lehalkulása alatt hangzanak el. A felvevőgép rajtuk sem időzik hosszabban, mint másokon, megállás nélkül folytatja útját a parkban.

A beállítás az előzőhöz hasonlóan cintányérütésre változik (bár időközben más cintányérütéseket is hallhattunk), és a zenekart látjuk újból. A cintányéros mozdulata ott folytatódik, ahol abbamaradt; a cintányér-

rok már szétváltak, felemelt karjai a levegőben két jókora, arányos kört írnak le.

A zenedarab igen gyorsan — néhány másodperc múltán — befejeződik, mindössze egy percig tarthatott (bizonyára még addig sem). Ez a zenekart visszahozó kép merev, jól látjuk a háttérben álló cintányérost és az előtérben **X** és **A** elmosódó profilját.

A zene végén a hallgatóság nem mozdul, senki sem tapsol. A zenészek megmerevednek. A karmester pálcáját magasba tartva vár.

Új beállítás, amely élesebben mutatja **X**-et, **A**-t és környezetüket, az előzőhöz hasonló helyzetben. A terem lámpái ismét kigyúltak, de senki sem mozdul. Alig, vagy egyáltalán nem látjuk a színpadot: a felvevőgép ugyan a színpadra irányul, de a hallgatók hátára hajlik.

A fények ismét kialszanak, és a zenekar ugyanazt a darabot játssza, ugyanúgy. A cintányérust nem követi új beállítás (most, vagy a következő kép alatt halljuk).

Ismét a hangversenytermet látjuk, de ezúttal úgyszólván az ellenkező irányból, annyira, hogy a színpad eltűnik. A felvétel a hallgatóság egy csoportját és köztük **A**-t mutatja, de úgy, hogy **X**-et többé nem látjuk — **A** körül több üres széket fedezünk fel. Igen sötét kép, csak a színpad felé forduló és ezáltal megvilágított, mozdulatlanul figyelő arcok emelkednek ki a homályból. De **A** arckifejezése feltűnően különbözik a többiekétől: mintha elmélyedne valamiben; szemeit például lehunyja vagy a mennyezetre függeszti.

A szériális zenedarab folytatódik. Noha éppen úgy kezdődik, mint először, és első hallásra, egy darabig (az első cintányérustésig) azonos marad, később átalakul, és a két kezdő beállítás után elnyúlik, betölti a következő, meglehetősen hosszú jelenet első részét.

Gyors átmenet; az előző beállítás teljesen elsötétedik, majd ismét kivilágosodik a kép. Ismét ugyanazok az ülő alakok; szemmel láthatóan ugyanolyan helyzetben, de másutt: a szálloda valamelyik termében. Az arcok helyzete nem lehet azonos, de eléggé hasonlítanak ahhoz, hogy a világos foltokat a vásznon ugyanott vegyük észre. Különösen **A**-t kell azonos módon elhelyezni. **X** most sincs a képen. Ismét több üres széket látunk, főleg **A** mellett. Arckifejezése olyan, mint az előző képen.

A világítás olyan, mint a szálloda termeié általában. A vendégek beszélgetnek, de nem halljuk, amit mondanak. Elszórva, rendszertelenül ülnek, talán csoportot sem képeznek. Csak a hangverseny, ezúttal különösen szilaj, nyugtalan és nyugtalanító zenéjét halljuk.

X tétovázó léptekkel jelenik meg a színen. **A** nem fordul feléje, és ő sem veszi észre **A**-t. Két vagy három vendégnek köszön, mintha megkérdezné, hogy helyet foglalhat-e köztük. Végül valamivel távolabb ül le; voltaképpen nem törődik velük. Hallgat, gondolatai másfelé járnak.

X végre megfordul és észreveszi **A**-t. Az asszony is meglátja őt, és úgy tesz, mintha távozni akarna, de **X** kétértelmű mosollyal üdvözlö: azután komor, kissé ihletett arckifejezést öltve, tovább is rajta tartja a tekintetét. **A** mégsem távozik. Amíg a többiek, néha társat váltva, folytatják a beszélgetést, ők csendesen nézik egymást.

Ketten felemelkednek és eltávoznak. **A** nézi őket. Majd még valaki elhagyja a termet, és kis híján **A** is ezt teszi, de tekintete ismét **X**-ével találkozik, és marad. **A** többiek, a lehető legtermészetesebben, egymás után távoznak. A mostanáig álló alakok, akiket esetleg láthattunk, szintén eltűntek. Végül csak **X** és **A** maradnak a képen; távol egymástól, az

üres székek között, farkasszemet nézve, de anélkül, hogy közeledtek volna.

A zene fokozatosan elhalkul; a hangok lassabban, kevésbé szilajon, és tapintatosabban követik egymást. Mire X és A egyedül maradnak, a zene észrevétlenül véget ér. X egy hosszú pillanatig teljesen csendben bámulja A-t, majd szemét maga elé szegezi. És lassan, halkán, mintha megszűröl tért volna vissza, beszélni kezd.

X: Úgy tetszett, hogy sohasem várt rám — de a sétány minden fordulójánál, minden bokor mögött, minden szobor talapzatánál, minden medencénél újra meg újra találkoztunk. Mintha csak ketten lettünk volna a parkban: maga meg én.

A arcának rövid néma közelképe.

A park egy szeglete: X-et és A-t egymáshoz közel, hátulról látjuk. Például: A egy padon ül, X kissé oldalt, mögötte. Mindketten ugyanazt — medencét vagy üres gyepet — nézik. X képen kívüli hangja folytatja a történetet:

X hangja: Mindenféléről beszélgettünk: a szobrok nevééről, a bokrok alakjáról, a medencék vizéről, az ég színéről. — Vagy egyáltalán nem beszélünk.

X-et és A-t a parkban, hátulról vagy háromnegyedrészt hátulról mutató, három-négy rövid vagy egyre rövidebb beállítások sorozata. Mindketten hallgatnak. A nyugtalan zene néhány szelíd motívuma kíséri őket.

Új beállítás zárja le a sorozatot. X és A egymással szemközt, ugyanazon a helyen és ugyanabban a helyzetben, mint az A sétáját lezáró beállításban. Egyedül vannak: X előlnézetben, egy oszlophoz támaszkodva, A majdnem háttal.

A két alak eleinte mozdulatlan, majd X (amint a képen is látható) beszélni kezd, A, aki annyira megfordult, hogy arcát alig látjuk, hallgatja. X barátságosan, révetegen, távolian mosolyog:

X: De maga mindig kimért távolságban maradt, valaminek a küszöbén, egy túlságosan sötét vagy ismeretlen helyiség bejáratánál...

Hangja, mielőtt ismét határozottabban, biztosabban megszólalna, kis időre megpihen.

X: Jöjjön közelebb.

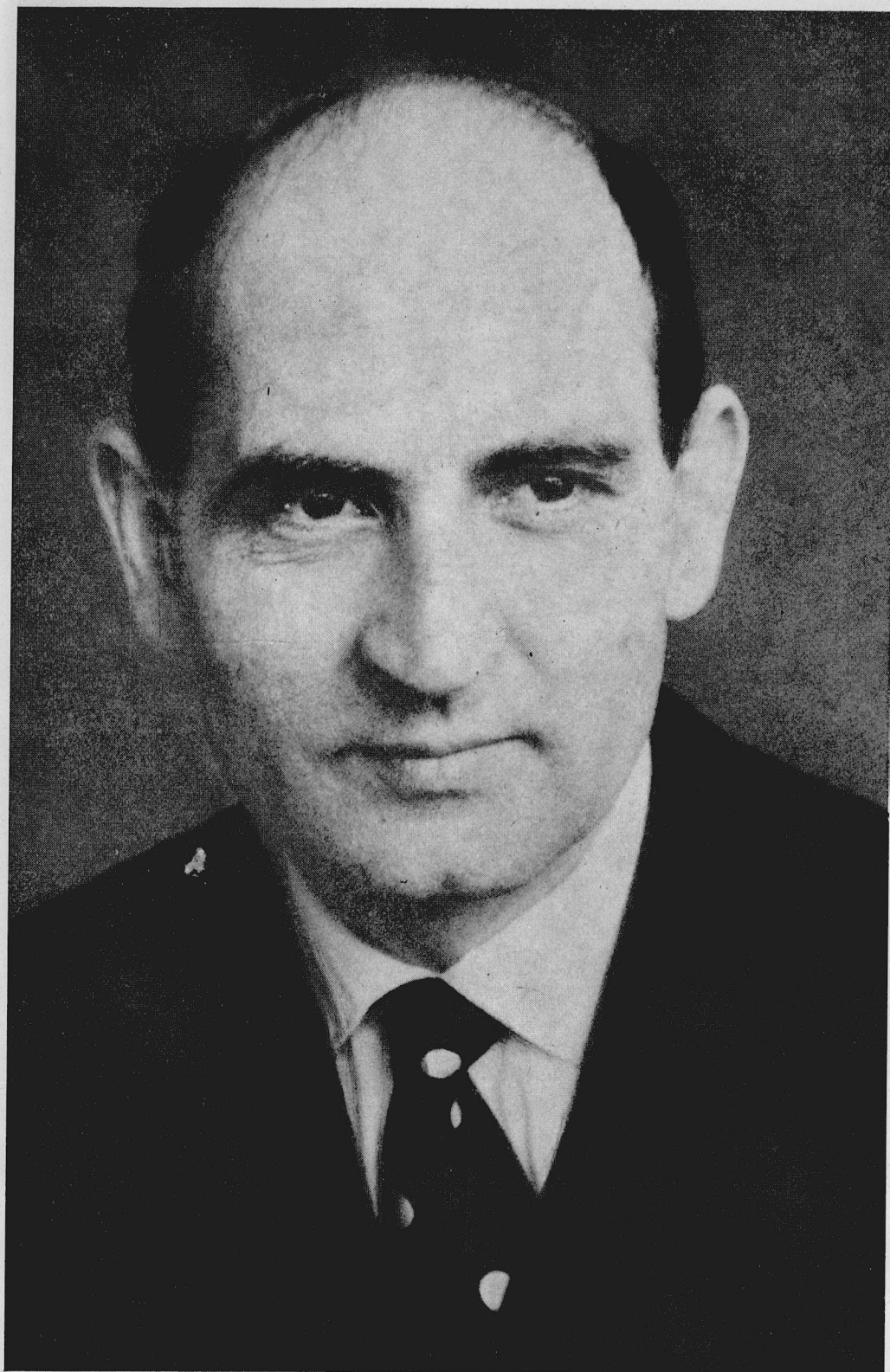
A egy pillanatra tétovázik, majd néhány lépést tesz X felé.

A merev, feszült, a felvevőgépbe tekintő arcának közelképe (még mindig a parkban). X képen kívüli hangja határozottan ismétli.

X: Jöjjön még közelebb.

Ismét közelkép: X, amint már láttuk, A arcát simogatja. Egy szobor lábánál, valamennyire védett helyzetben állnak, de nem simulnak egymáshoz. De néhány simogatás után (X megérintette ajkát, szemöldökét, arcát, majd ismét a szemöldökét) A alig moccanva eltávolodik, és éppen úgy, mint először, de erősebb felindultsággal, ugyanazokat a szavakat suttogja:

A: Hagyjon... nagyon kérem...

ALEKSANDAR ZARIN

Újból, mint a beállítás elején, csend.

X gondterhelt, merev arcának közelképe; amint megjelenik a vásznon, lassan beszélni kezd. (Még mindig a parkban vagyunk, de a szín ezúttal és a soron következő nyolc beállításban, alig látszik.)

X: *Mindig falak, mindig folyosók, mindig ajtók — és ezeken túl ismét csak falak.*

A közelképben tekint a felvevőgépbe; szemei tágra nyílnak. X képen kívüli hangját hallgatja:

X: Nem tudja, mi mindenem kellett átkelnem, amíg eljutottam ideig, amíg ismét találkozhattunk.

X arcának közelképe; először hallgat, majd valamivel gyorsabban, több szenvedéllyel ismét beszélni kezd. A kép (a park szóra) megváltozik, de a hang nem szakad meg.

X: *És most itt van, itt, ahová elvezettem. És ismét kisiklik a karjaim közül. — De itt van, ebben a parkban...*

A X-re figyelő arcának közelképe. Miután X válasz nélkül marad és hirtelen elhallgat, csend.

X hangja: *... a karjaim között, szemem láttán, hangom hallatán, a karjaim között...*

Hosszú csend.

X hallgató arcának közelképe, A láthatatlan.

A hangja: *Ki maga?*

A hallgató arcának közelképe, X láthatatlan.

X hangja: *Tudja.*

X hallgató arcának közelképe, A láthatatlan.

A hangja: *Mi a neve?*

A hallgató arcának közelképe, X láthatatlan.

X hangja: *Lényegtelen.*

Ez a válasz, mint a három előző, jelentőségteles csendben hangzik el. Majd a beállítás folytatásaként, A, először, mintha álmodna, végül majdnem kiáltva, beszélni kezd. Távoli visszhangként ismétli:

A: *Lényegtelen.*

Elhallgat, majd folytatja:

A: *Maga árnyék — azt várja, hogy közeledjem. — Oh, hagyjon... hagyjon... hagyjon...*

A beállítás, mielőtt változna, néhány másodpercig a vásznon marad.

X hallgató, kemény vonású, kissé eszelős, merev arcának közelképe.

A hangversenyterem távoli képe a koncert befejezése után. A beállítás a terem végére irányul — a színpadot nem látjuk —, és a kissé félrehúzódtott A-ra összpontosul, aki ugyanazon a helyen és ugyanabban a helyzetben áll, mint a színdarab vége után. X-et nem látjuk a képen. A többi nézők már felkeltek és kisebb csoportokba verődnek, de kevesebben vannak, mint a színdarab vége után.

Semmit sem hallunk; a beszélgetés zaját, a tapsot sem. X képen kívüli hangja folytatja az előző jelenetben elkezdett beszélgetést:

X hangja: *Már késő.*

X-et és A-t a szalonban találjuk, úgy, ahogy a parkbeli jelenet előtt elhagytuk őket; egymástól távol, üres székek állnak körülöttük és közöttük. Nem nézik egymást, X anélkül, hogy A felé fordulna, beszél.

X: *Arra kért, hogy ne kövessem többé. De másnap vagy harmadnap vagy azután természetesen találkoztunk. — Talán véletlenül.*

A park egy szeglete. X és A beszélgetnek, de talán nem néznek egymásra. A beállítás egy előző parkbeli kép ellendarabja lehetne: A egy padon ül, X mögötte áll, kissé oldalt. Ezúttal szemtől szemben látjuk őket: arcuk feszült, merev — X-é rendkívül magabiztos, A-é kifejezés-telen.

X szemeit a semmibe függesztve folytatja a beszélgetést, mintha az előző jelenet folytatását látnánk.

X: *Azt mondtam, velem kell jönnie. Természetesen azt felelte, hogy lehetetlen. (Szünet.) De jól tudja, hogy igenis lehet, és most már nem is lehet mást.*

A hosszabb idő múlva válaszol.

A: *Igen... lehet... de mégsem. Nem is tudom. (Csend, majd visszafojtott indulattal:) Miért éppen én? Miért éppen én legyek az?*

X: *Úárt rám.*

A: *Nem! Nem... nem vártam. Senkire sem vártam!*

X: *Semmiire sem várt. Mintha halott lett volna... De nem! Hiszen még él. Itt van. Látom. És még emlékszik. (Rövid szünet.) De nem... nem igaz. Hiszen már mindent elfelejtett. De nem, nem igaz! Nem igaz! Indulna már. Nyitva a szobája ajtaja...*

A: *Miért? Mit akar tőlem? Mit adhat még nekem?*

Hosszas csend.

X: *Semmit. (Szünet.) Semmit sem adhatok.*

A szerző megjegyzése: Mivel mind a három főszereplő névtelen, a forgatókönyv a könnyebbég kedvéért, kezdőbetűkkel jelöli őket. M (Sacha Pitoeff) lehetne a férj, A (Delphine Seyrig) az asszony és X (Giorgio Albertazzi) természetesen az ismeretlen. Sem róluk, sem előéletükről nem tudunk semmit. Kizárólag azok, amiknek látjuk őket: egy nagy, a külvilágtól elzárt, börtönre emlékeztető üdülő vendégei. Mivel foglalkoznak egyébként? Legszívesebben azt válaszolnánk: semmivel! Egyébként nem léteznek. Ami pedig a múltat illeti, amelyet a hős ebbe a zárt és üres világba erőltet, úgy érezzük, hogy beszéd közben, itt és most találta ki. Nincs tavaly, és Marienbad nem szerepel a térképen. A múlt sem létezik, csak akkor, ha kellő erővel élesztik fel: és amikor végül győzedelmeskedik, egyszerre jelenné válik, mintha mindig is az lett volna.

Márton László fordítása